

H. István És Freiburger Rózsa Esküvője

Szüleim, Kauders István és Freiburger Rózsa esküvői képe 1924-ből. Helyszín: a Dohány utcai templom előtt. A templomi esküvő nagyon drága volt, a szüleimnek erre nem lett volna pénzük. Anyukám fogta magát, elment Hevesi Simon főrabbihoz, és elmondta, hogy ő szegény lány, de itt szeretne esküdni ingyen. Sikerült. Első sor balról: Klein Béla, Klein Andor, az ifjú pár, az apám előtt álló kislány Klein Erzsi, mellette Goldstein Laci, mögötte Goldstein Ilonka, a testvére. A hátsó sorban a csíkos nyakkendő, bajuszos úr a Klein gyerekek apja, Klein Sámuel. Nagyanyám féltestvére, Goldstein Gizella férjhez ment a megözvegyült Klein Sámuelhez, akinek az első házasságából már volt két fia, Béla és Andor. Erzsi már közös gyerek. Giza néném nagyon jó házasságban élt Klein Sámuellel, de olyan szegények voltak, hogy az ágyneműt szabta föl, hogy a gyerekeknek inget, ruhát varrjon. Klein Sámuel gyári munkás volt az újpesti Wolfner-féle bőrgyárban [lásd: Wolfner család]. Béla fia is gyári munkás lett ugyanott, és élete végéig munkás maradt, a végén ilyen művezetőféle. A holokausztot túlélte, megnősült, született két gyereke, de anyám halála után megszakadt velük a kapcsolat. Andor ószeres volt, a Teleki téren dolgozott. 1944-ben elvett egy cigánylányt, született egy fiuk, aki Magyarország legkiválóbb dzsesszdobosa lett. Erzsi férjhez ment Steiner Györgyhöz, akitől született egy fia. Aztán mindegyikük, Giza, Erzsi és a kisfia is Auschwitzban végezte. A férje túlélte a munkaszolgálatot, egy darabig járt hozzánk, megnősült, a feleségét is elhozta, aztán többet nem hallottunk róla. A Klein gyerekek öltözékén és egész tartásán látszik, hogy proligyerekek, szemben Goldstein Lacival és Ilonkával, akik úgy néznek ki, mint akkoriban az úrigyerekek. Az apjuk, nagyanyám másik féltestvére, a bőrdíszműves Goldstein Miksa egy jómódú jászberényi lányt vett feleségül, bizonyos Donáth Fannit. Ilonka és Laci 1911-ben és 1912-ben született. Az első háború alatt felköltöztek Újpestre. Klein Andor fölött, a szürke kalapos, nyakkendő, sötét öltönyös fiatalember Engel Ervin, anyám unokatestvére. (Édesbátyjának, Engel Sándornak a fia.) Ervin technikus volt, és haláláig az Egyesült Izzóban dolgozott műszaki rajzolóként. Ez akkoriban nagyon nagy dolog volt. Később feleségül vette Hoffmann Ellát, és 1931-ben született egy fiuk. Aztán Ella, az akkor 13 éves fia és 74 éves apja mind Auschwitzban végezte. Ervin hazajött a munkaszolgálatból, de nem sokkal élte túl a háborút,

1945-ben belehalt a bánatba. A bajuszos, szürke öltönyös, aki a harmadik sorból kimagaslik, Goldstein Szami bácsi, ugyancsak nagyanyám féltestvére. Szami bácsi a BESZKÁRT-nál [Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság] dolgozott, azt hiszem, ellenőr volt az utolsó beosztása, és mint ilyenek, nyugdíjas állása volt. Ezért roppant nagy tiszteletben állt a családban. 1944-ben halt meg, épp március 19-én volt a temetése, amikor jöttek be a németek. A feleségét Jankának hívták, nekik sem volt gyerekük, és Kelenföldön laktak. A szüleim imádták egymást és minket. Rettenetesen nagy szerelem volt köztük. A nagyanyám valószínűleg nem ismerte a szerelmet, a házasságban lévő szerelmi boldogságot, és ezért kezelhetetlen volt számára az a fajta életöröm, ami a szüleimben megvolt.